

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

25 Vtrùm in restitutione famæ fieri poßit compensatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

tate, tenebitur ad restitutionem, quia indirectè censetur causa.

Dico Tertio, Si tamen subditus in absentia Superioris famam alterius violauerit, non tenetur Superior eam restituere, subdito non restituente; modò quantum in se est compellat subditum ut restituat. Prior pars patet, quia non censetur tunc causa damni, cum abfens non poterit impedire.

Secunda pars probatur; quia Superior ex officio tenetur compellere inferiorem, ne persistat in iniuria alteri inferenda, sicut ne primò illam inferat; atqui is qui infamavit, & non restituit famam cum possit, persistit in iniuria, eamque continuat; sicut is qui rem alienam detinet inuito domino: ergo Prælati tenetur eum compellere.

Petes, Qui Superiores hinc intelliguntur obligati?

123 Resp. Parentes respectu liberorum, quamdiu Superiorum regimini subsunt; Domini respectu seruorum; Superiores Regularium, Episcopi, & ex parte Parochi, quia hi etiam possunt suos subditos compellere: denique Principes & Magistratus. sicut enim hi tenentur contumelias impedire, ita & detractiones; maxime per libellos famosos, qui capitali sententia vindicantur, ut patet L. vnica. C. de famosis libellis. Non tamen tenentur cogere ad restitutionem famæ, nisi parte id iuridicè petente; nisi fuerint aliquo modo infamæ causa. sic enim vsus habet: ratio est; quia parte non petente, præsumi potest condonata.

Libelli famosissimi.

DUBITATIO XXIV.

Vtrum restitutio famæ possit condonari, præsertim à Prælato.

124 **R**espondeo, Restitutionem famæ, sicut & aliorum bonorum externorum, posse condonari, nisi fortè nobis sit necessaria, vel ad proximi ædificationem, vel ad vitandum scandalum, vel ad officium, quo proximo obstringimur, ritè obeundum. Vnde Infero Primò, Priuatim posse condonare hanc restitutionem, nisi fortè esset infamatus de crimine, vnde timeretur scandalum; (ut de hæresi;) vel eius infamia redundaret in familiam; tunc enim eam condonare, esset contra charitatem; condonatio tamen esset valida. Quod intellige, Si non alia ratione redundat in familiam, quam quòd ille infamis homo, dicatur esse illius familiæ; illorum frater, cognatus, &c.

Priuatim potest condonare.

125 Secundo, Si vir valdè vtilis bono publico, qui suis concionibus vel doctrina multum proderat Reipublicæ, condonaret restitutionem famæ, vnde postea impediretur fructus consuetus, peccaret contra charitatem: infamator tamen non amplius teneretur ex iustitia; ex charitate tamen teneretur, si commodè posset; quia tenetur ex charitate istud damnum Reipublicæ, cuius ipse causam dedit, auertere, tollendo causam.

126 Tertio, Si fama tua videtur necessaria ad rectam munens tui administrationem, non potes condonare. Excipio tamen duos casus. Primò, Si possis & velis officium deponere: tunc enim posses condonare sine peccato mortifero; ut patet ex dictis supra, & docet Soto lib. 4. de Iustit. qu. 6. art. 3. ad quartum.

Secundò, Si humilitate & alijs virtutum officijs facile hanc iacturam possis apud subditos farcire.

Sed quid si condonet re ipsa, nolens officium deponere, vel aliter suæ auctoritati consulere; eritne condonatio valida?

Respond. cum Soto supra, validam videri; quia ipse verè est dominus suæ famæ, non subditi. Neque per hanc condonationem facit iniuriam subditis; (nisi fortè infamia in ipsos redundaret) quia non habent lus, ut ipse suam famam conferuet, nisi supposito quòd velit manere Superior, & alijs modis eam recuperare nolit: quorum vtrumque in ipsius arbitrio positum est. vnde non tam condonando restitutionem, quam volendo cum illa ineptitudine permanere in officio, iniuriam illis facit.

Dices, Pater non potest condonare restitutionem bonorum, quæ sunt necessaria alendæ proli: ergo nec Superior restitutionem famæ necessariæ ad gubernandum subditos.

Resp. Primò, Negando consequentiam: quia pater non potest cedere officio parentis, sicut Superior officio Superioris.

Secundò, Negando antecedens; (si consistamus præcisè in iure naturæ) quia potest mendicatio illis victum conquirere si velit; quòd si nolit, sibi imputet: non enim manet illa condonatio absolute impotens ad prolem alendam.

Quartò, Si infamia tua redundet in alios, ita ut ipsi inde maneant infamati vel suspecti: tunc enim condonatio non videtur valere. Talis est infamia Religiosi, quæ redundat in Monasterium.

valdè enim læditur bonum nomen Ordinis, dum dicitur habere sceleratum Monachum. nam tota communitas quodammodo redditur plebi suspecta. Vnde etiam sæpè ingenti pecunia vellent hanc labem redimere. Nec obstat quòd Religiosus videatur dominus suæ famæ, ut dictum est cap. 4. dub. 5. (non enim per votum paupertatis renuntiat famæ & honori suo) quia non est dominus famæ Conuentus, quæ per ipsius infamiam violatur. Talis etiam videtur infamia parentis, præsertim de crimine hæresis, prodicionis, vel alio simili, quæ redundat in liberos. Habentur enim viles; & inhábiles ad officia & dignitates. Idem dicendum de graui infamia filij vel filia, si adhuc sub cura parentum existant. imò etiam non existant: si tamen infamia illorum, parentes suspectos reddat: eadem enim in his omnibus ratio. Si enim mea infamia vel labes ex tua pender, non potes tuam sine meo consensu condonare. Secus si tua infamia non aliter redundet in me, quam quòd dicar habere fratrem vel cognatum sceleratum; ut dictum est num. 124.

DUBITATIO XXV.

Vtrum in restitutione famæ fieri possit compensatio.

Respondeo & Dico Primò, Non potest ita fieri compensatio infamæ, ut si alius te infamavit, tu vicissim illum possis infamare. Ratio est; quia est manifesta vindicta, quam nemo priuata auctoritate potest facere, reddere enim malum pro malo ut fiat æqualitas; solius est publicæ potestatis.

Dico

Potes aperi-
re aliorum
peccata.
132

Dico Secundò, Si quis te infamet, nec tu possis infamiam alia ratione auertere, potes aliquos defectus illius occultos aperire, ne ipsi fides adhibeatur. Ita Sotus supra, & alij passim, v. g. potes dicere, isti fidem non esse habendam, eò quòd aliàs in mendacio vel periurio sit deprehensus.

Probatum Primò, Quia quisque habet Ius tuendæ non solum vitæ, sed etiam famæ, cum iusta moderatione: (id est, sine qua, iniuria prohiberi nequit) ergo cum infamiam, quam ille per iniuriam tibi irrogare nititur, aliter prohibere nequeas, nisi criminibus eius satisfactis, potes ea satisfacere. Secundò, Quia potes aperire crimen alterius ad vitanda tormenta tua, vel damna proximi: vt patet ex dubit. 8. & 9. ergo multò magis ad auertendum damnum, quod ipse criminolus tibi parat inferre. nam ratione iniuriæ amittit Ius quod habet, ne crimen eius occultum pandas.

132 Aduerte tamen Primò, Si criminis detectio non est utilis ad famam tuam defensionem, est iniusta; quia non est defensio, sed vindicta: vnde si tibi restituat, teneris illi vicissim ad restitutionem.

Contra charitatem.

Secundò, Si alia via famam tuam possis tueri, v. g. interposito iuramento, vel adhibitis testibus; erit contra charitatem, aperire crimen occultum ad fidem ei detrahendam; quia lædis illius nomen plusquam esse necesse. videri tamen possit non esse contra iustitiam; quia non teneris ex iustitia confugere ad istos modos: non enim ille ius habet, vt parcas nomini ipsius in defensione tui, cum ipse famam tuam iniuste oppugnet. non tamen potes plura in illum dicere, quam necesse sit vt ei fides non habeatur. communior tamen sententia DD. id vult esse contra iustitiam, quam & ego probo, auctoritate illorum ductus.

133 Potes vis
compensa-
tione, non
restituendo.

Dico Tertiò, Si tu alium iniuste infamasti, qui te antea infamauerat; non teneris ei ad restitutionem, si ipse tibi restituere nolit; sed potes vt compensatione, seruata tamen æqualitate, quantum fieri potest. Est contra Nauarrum cap. 18. n. 47. & Caiet. q. 62. art. 2. & Petrum Nauarum c. 4. nu. 395. Sed nostra sententia est verior, eamque docet Adrian in 4. q. panult. de restit. §. Circa prædicta. Sotus lib. 4. q. 6. art. 3. ad 4. Iosephus Angles in 4. de restit. famæ, dubio 3; Tolet. lib. 5. cap. 70. & alij.

134

Dixi, seruata æqualitate; quia si tu intulisti ei multò grauiorem infamiam, diuisibilem tamen, detegendo plura crimina, teneris ad restitutionem, donec damnum à te illatum, sit æquale damno quod ipse tibi intulit. Probatum, Quia in rebus temporalibus, quando Iura sunt paria, si alter non vult tibi seruare Ius & soluere debitum, nec tu teneris illi seruare & satisfacere; vt patet in debitis pecuniariis. atqui fama est bonum temporale, cuius sumus domini: ergo est eadem ratio. Idem videtur dicendum, quamuis Iura non sint paria, si infamia, quam intulisti, non posset per partes restitui: (vt si illum de grauiori crimine infamasti, quam illè te) tunc enim eam instar pignoris detinere potes; vt eum ad restitutionem compellas; & ipse sibi inquit quòd non restituas. sicut si annulum aureum habeas ab eo, qui tibi debet tres Philippicos; potes retinere instar pignoris, vt cogas ad solutionem.

135 Obiectio
Nauarri.

Dices cum Nauarro, Damnum famæ à te illatum, per reciprocum damnum non tollitur, sicut debitum pecuniarium vnus, tollitur per debi-

tum reciprocum alterius: ergo est dispar ratio.

Resp. Erii damnum à te illatum non tollatur per infamiam tibi vicissim illatam, tamen tollitur debitum satisfaciendi illius damni, si alter satisfacere nolit quod à se illatum est: quod etiam vsu venit in damnis fortunarum. si enim tu incendiisti ædes Petri, & Petrus vicissim tuas, non tollitur per hoc damnum à te illatum Petro; sed tollitur debitum satisfaciendi Petro, propter compensationem.

Hinc patet, compensationem hanc fieri posse etiam altero inuito, si ipse nolit restituere: multò ergo magis mutuo consensu, contra Caietanum. Quæ omnia intelligenda sunt de iis, qui possunt facere condonationem infamiae sibi irrogatae; nempe quorum infamia non pertinet ad subditos vel socios: vt patet ex dictis dub. 24. inter tales enim non potest fieri compensatio, propter iniuriam quæ subditis vel sociis fieret.

Potes, Vtrum possit fieri compensatio infamiae cum damno fortunarum. v. g. intulisti Petro damna in fortunis, & ille te grauius contra iustitiam infamauit; vtrum possis illi denegare damnorum restitutionem, si ipse nolit tibi famam restituere.

Resp. Probabile est hanc compensationem fieri posse; quia probabilis est ea sententia, quæ asserit infamiam pecunia esse compensandam, quando in suo genere non restituitur. Itaque si ille non velit, vel non possit eam in suo genere compensare, possit tamen pecuniâ; licitum tibi est pro ea, pecuniæ certam summam, iudicio prudentis arbitrandam, exigere; ac proinde denegare debita vsque ad illam summam. Idem etiam in altera sententia locum habet, quando famæ restitutio est possibilis, & infamator non vult eam restituere; tunc enim Iure pro ea pecuniam exigere potes, seu potius pro redemptione obligationis restituendi. Secus tamen in hac sententia, si restitutio famæ esset impossibilis; tunc enim nihil pro ea exigere posses, nisi fortè competeret tibi actio iniuriarum, pro cuius cessione aliquid pacisci potes.

136
Cum dam-
no fortu-
narum.

DVBITATIO XXVI.

Quenam excusant famæ restitutionem.

Respondeo Primò, Iusta condonatio, id est, quæ ab eo facta est, cuius infamia non redundat in alios. vt patet dub. 24.

Secundò, Iusta compensatio: vt si ab eo, quem infamasti, pari modo sis infamatus. vt patet dubit. 25.

Tertiò, Si fama alia ratione iam sit recuperata. dubit. 17.

Quartò, Si infamia prudenter existimatur abiisse in obliuionem; tunc enim non teneris, siue falsum imposueris, siue verum. dub. 18.

Quintò, Si crimen occultum, quod aliquibus dixisti, alia ratione fiat publicum, tunc enim amittit Ius restitutionis. dub. 13.

Sextò, Si restitutio sit impossibilis. dubit. 15. & 16.

Septimò, Si non possit fieri sine periculo vitæ. dubit. 15.

Octauò, Si non possit fieri sine amissione famæ, quæ sit longè maioris momenti: vt si prælati, vel vir illustris infamauit plebeium, non

137
Excusan-
tia resti-
tut. fama.

138

138
Si amitten-
da fama
maioris
momenti.